

Třebnouševs

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Hořice

Nadmořská výška: 278 m n. m.

Počet obyvatel: 282

Adresa URL: www.trebouseves.cz

Okres: Jičín

GPS souřadnice: 50.339246N, 15.651661E

První pís. zmínka: 1143 (879 let)

PSČ: 508 01

Historie obce Třebnouševs

Jméno obce se během let měnilo. První písemná zmínka je uvedena v zakládací listině Strahovského kláštera z r. 1143 - Trebuss wzi - psáno latinsky. Podle místopisného slovníku historického od Aug. Sedláčka byl původní staročeský název naší obce Třebnúše ves, tj. Třebnuchova ves. V knize Místní jména v Čechách od Ant. Profouse aj. Svobody, vydané r. 1957, najdeme údaje, že v r. 1778 se užíval název Třeboučeves, v r. 1835 Třeměšoves Hrubá a Malá, v r. 1835 uvádí též J.G. Sommer (Das Königreich Böhmen, díl III.) Grosz Třemeschowes a Klein Třemeschowes. V Retrospektivním lexikonu vydaném r. 1978 Federálním statistickým úřadem v Praze se píše, že v letech 1850 - 1869 bylo užíváno jméno Třeboučoves a v letech 1880 - 1910 Velká a Malá Třeměšoves. Od roku 1921 se užívá už výhradně jen název Třebnouševs. Proč se jméno měnilo, uváděno nikde není. Malou Třeměšovsi byla nazývána dnešní obec Vinice její založení podle knížky Dějiny Třeměšovsi se váže k r.1779 .Tvrz v Ostrově po níž se nezachovaly památky se připomíná r. 1364 jako sídlo rytíře Ješka z Ostrova. Nástupci jeho vládli ke konci 14. století též čtvrtinou Hořic. Později byl Ostrov připojen k Třebnouševsi.Krajina, kde teď žijeme my, byla osídlena už v době kamenné. Asi před sto lety byly na zahradě domu č. 11 na návsi nalezeny popelnice s kamennými deskami, na Vodárně drtidlo na obilí a při hluboké orbě na polích pana Duška z usedlosti č. 14 byla odkryta celá osada. Našel se tam kamenný nožik z pazourku, křemencové pilky, přeražený kamenný mlat. Řada nalezených ohnišť a odpadových jam ukazuje, že to byla osada dost velká. Žili v ní lovci v boudách 3-4 m dlouhých a 1-2 m širokých a každá měla své vlastní ohniště. Nebyly nalezeny žádné stopy po kovech, takže se jedná opravdu o osadu z mladší doby kamenné, jak to potvrdili archeologové p. Pič a p. Stránský. Nálezy byly uloženy v kabinetu naší školy a po jejím zrušení odvezeny do Jičína. Také u vinice se našly úlomky hliněných a kamenných nádob a rukou plácaných destiček

V r. 1318 je Třeměšoves už sídlem zemanským, jeho majitelé se však velmi často měnili. Jedním z nejvýznamnějších byl Procek z Třeměšovsi, který se zúčastnil jako zástupce zemanů slavného sněmu čáslavského r. 1421, na kterém se sešla reprezentace husitů a odmítla přijmout Zikmunda Lucemburského za krále českého a schválila 4 pražské artikuly jako husitský program.Samotná výtěžná bitva Žižkova na Gothardě r. 1423 se naší obce přímo nedotkla, ale nedaleko na Hořehlidu (u Vinice směrem na mohejlik) bylo nalezeno množství kostí a různé železné věci.Na místě, kde dnes stojí dům s čísly popisnými 31 a 49, naproti obchodu, stávala zemanská tvrz. Založil ji ve třicátých letech 16. století Jan Otmar z Holohlav. Rod Otomarů ji vlastnil přes 50 let a proslul prudkostí a častými spory s okolními zemany. S Kateřinou Košťálovou z Ostrova se přel o rybníčky, s Albrechtem ze Smiřic o koně ...Některé příběhy jsou zaznamenány v Sedláčkových Hradech a zámcích. Majitelé se zde často

střídali, prodávalo se, kupovalo. V r. 1546 byla prodána tvrz, statek i ves Třeměšoves a Ostrov Adamu Silvarovi z Pilníkova za 2 530 českých grošů. Po bitvě na Bílé hoře r. 1620 byla třeměšovská tvrz zabavena, neboť zeman i lid byli evangelického vyznání. Adam Silvar jako účastník stavovského povstání přišel o velkou část svého majetku a třeměšovská tvrz i se vsí připadla Albrechtu z Valdštejna. Po jeho smrti daroval část jeho majetku i naši obec císař Ferdinand italskému hraběti Strozsimu. Vzpomínkou na dobu roboty je zvonek, který byl původně na kovárně a svolával poddané na robotu. Později byl na památku zavěšen na dřevěné zvonici na návsi vedle sochy sv. Trojice. Je na něm letopočet 1886 a písmena M.Š.K. To je rok, kdy byl opravován a začáteční písmena mistra kováře Matěje Šafky. V době tažení proti Napoleonovi na počátku 19. století (kolem r. 1812) táhli Třebnouševští ruští kozáci. Na zahradách zapalovali ohně, pálili ploty a mnozí z nich tu zemřeli, znaveni dlouhými pochody. Někteří z nich jsou snad pochováni pod dřevěným křížem v Ostrově. Na začátku 19. století byli v obci ubytováni v jednotlivých staveních po dobu 10 let maďarští husaři, kteří tu měli na Obci své cvičiště. Pro obyvatele to byla velká zátěž. A pak přišel rok 1866. Pruské vojsko postupovalo od Jičina k Hořicím. Rakouské vojsko bylo nedaleko - u Lípy a Sadové. Třebnouševští občané schovávali svůj majetek. Nebylo dne, aby náves nebyla plná rakouských vojáků. 30. června přišel rozkaz vyklidit obec. Vozy, chodci s ranečky na zádech, rodiny s dětmi, dobytek, to byl smutný průvod směrem k Ostrovu, Nechanicím a dál do Čech. Dva dny nato se objevily pruské hlídky. Rakouské vojsko zmizelo. Prusové se hnali přes luka, přes pole, obilím. Od rána se ozývala střelba, hořela Sadová, Lípa, Chlum. Do večera bylo rozhodnuto o vítězství. Prusové brali všechno, co se dalo, vybírali daně po zlém, žádali vozy, potahy a jinou práci. Této války se z naší obce zúčastnilo 5 vojáků. Měli štěstí, nikdo z nich nezahynul. Dříve rychtáři neměli samostatně rozhodovat ani o vydání vyšším než 5 zlatých. Ve 2. polovině 19. století se konečně obcím dostalo práva samostatně rozhodovat o věcech obecních. Začalo se se stavbou silnic. První cesta byla postavena r. 1864 a vedla k Jeřicům, byla však jen zasypána hlínou. Po bitvě u Sadové se začala stavět silnice k Vinici, ta byla už dobře sjízdná. Pak následovali cesty další. Na pusté návsi stály původně u sv. Trojice čtyři kaštiny. V r. 1892 byla nerovná náves srovnána a později na ní vysázely školní děti 120 ovocných stromů. Náves byla pak ještě několikrát upravována. Začátek 19. století přinesl i k nám národní obrození. „Písmáci“ se scházeli u tkalce Baudyše v č. 43. Jejich hlavou byl starý Jandera z č. 26. Četli náboženské knihy, Havlíčkovy noviny, které odebíral Hrázecký Dušek, a i jiné noviny. Z podnětu místního truhláře Václava Šulce byl založen divadelní spolek. Z dobrovolných příspěvků občanů bylo postaveno jeviště, na kterém se uskutečnilo 44 divadelních her. Byla založena Hospodářsko-čtenářská beseda, která pořádala přednášky, založila knihovnu, nakoupila spolkové hospodářské stroje. Bylo zřízeno obecní osvětlení a v r. 1906 byla postavena vlastní škola. Prvním učitelem byl František Skalický, který sem přesídlil z Cerekvice. Měla 47 žáků. R. 1913 byla rozšířena na školu dvojtřídní, r. 1914 zvýšena o jedno patro, r. 1965 dostala novou fasádu a v r. 1977 byla bohužel zrušena. Posledním učitelem zde byl pan Zajíc. V roce 1913 byl založen také Sokol. Prvním starostou byl učitel Skalický, prvním náčelníkem Jos. Dušek (č. 37) měl 30 dospělých členů. V 1. sv. válce přestal téměř pracovat, ale po ní došlo k rychlému rozvoji. Vznikala také různá družstva, např. Rolnické družstvo pro zpracování a prodej zemědělských plodin, jehož členy byli i naši občané, nebo Vodní družstvo, jehož předsedou byl p. Dušek (č. 14). Mělo za úkol v letech 1902 - 1918 svépomocí upravit tok potoka a odvodnit 472 parcel z povrchu rabínského potoka až po Bříšťany. Po první světové válce, ze které se nevrátilo 11 mužů naší obce, byla na jejich památku u Husova pomníku zasazena 10. listopadu r. 1918 Lípa svobody a koncem května roku 1922 usazen pomník padlým občanům, který je dílem

sochařů Vejse a Dejla. Zaplacen byl z výtěžku sbírek, divadel a darů. Život v obci i zemědělství se po válce bouřlivě rozvíjelo. Zaváděla se elektřina, v Ostrově začali svítit v r. 1921 a v Třebnouševsi o rok později. Dokončovala se meliorace započatá před válkou a dokončovaly se také silnice. 17. ledna 1926 se místní občané seznámili s vynálezem rádia v hostinci U Jarošů. 9. července 1928 získala obec telefonní spojení se světem. Stanice byla umístěna ve škole v zadní místnosti. Téhož roku koupil pan Dušek z č. 14 první auto v obci značky PRAGA. V roce 1929 byl založen místní hasičský sbor. Začátkem dubna r. 1935 se začaly kopat základy kampeličky a už o posvěcení 5. září se konala slavnost otevření. Její činnost byla ukončena v roce 1950, kdy byly vklady převedeny do spořitelny v Hořicích. Rychlý rozvoj obce zpomalila 2. světová válka. Od roku 1948 do roku 1989 spravoval obec MNV, v tomto období bylo vykonáno mnoho práce pro občany pro zlepšení jejich životních podmínek. Zpevnily se místní komunikace, vybudovaly chodníky, opravila škola, postavila MŠ, upravoval se vzhled návsi, místo rybníka „Ve dvoře“ máme dnes koupaliště s restaurací a hřištěm na míčové hry. V roce 1998 byla dokončena plynofikace obcí a od roku 1995 jsou u všech domů telefonní přípojky. V roce 2007 -2008 dostala náves novou parkovou úpravu.

